

Divadlo | Rozhovor

Anna Petrželková: „O Sarah Kane jsem nechtěla ani slyšet“

Martina Pavlunová

Jednou z divadelních premiér, které v květnu nabídne festival Divadelní Flora, bude inscenace současné hry Vyčištěno od britské autorky Sarah Kane. S Divadlem na cucky ji pohostinsky zkouší talentovaná režisérka Anna Petrželková.

Anna Petrželková a Jan Žůrek na čtené zkoušce

Foto: Kristýna Břečková

Kdy vznikla vaše první režie?

Kdysi v dětství, v obýváku, před kulisami z obřího kartónu od nábytku jsem bratřovi ve jménu Erbenova Zlatého kolovratu sekala lepenkové ruce a nohy. A on musel skučet. A rodiče tleskat.

Vystudovala jste VŠMU, máte tak jiná východiska pro režijní praxi v českém kontextu. Je podle vás rozdíl v českých a slovenských uměleckých školách?

Myslím, že umění se nedá příliš vyučovat. Vždy záleží na vlastní soběstačnosti, vůli a vnímavosti. Člověk se učí z divadelního kontextu, který jej bezprostředně obklopuje. Rozdíl pak může být jen v podmínkách, které má na to, aby více viděl, vyzkoušel. A ty jsou lepší v Čechách.

Co je podle vás potřeba pro práci režiséra?

Trpělivost, drzost, odvaha a téměř jehovistická láska k lidem.

Jak pracujete? Máte jasnou představu, nebo se vše tvoří až s herci na místě?

Vzrušuje mne, když se víc lidí seskupí na jednom místě, protože mají jiný názor na tu samou věc. A začne se diskuze. Mám ráda tu organickou melu, kdy existují tři varianty téhož, a tak se vyhlásí konkurz na nepatrné odstíny. A hledá se ten, co toho nejvíce změní. A pak se zase posuzuje a nahrazuje to předchozí. A tak pořád dál a dál. Člověk nemůže objevovat sám.

Preferujete hostování, nebo soustavnou činnost s jedním souborem, práci z pozice kmenového režiséra?

Ona „soustavná činnost“ je samozřejmě mým snem. Ale to ještě hodně potrvá, než do sebe všechno zapadne, jak má, a člověk se bezhlavě zamiluje jen do jednoho místa.

Nedávno jste režírovala v brněnském HaDivadle inscenaci MARX BROS., která pojednává o slavné skupině komiků v Hollywoodu, bratřech Marxových. Jak ten projekt vznikl?

Hledala jsem nějakou původní látku pro herce-muže, co by si spolu rádi zablbli. Po Brně se po různých divadlech potulují podivné osobnosti, které jsem chtěla vidět na jediném jevišti. Protože jsem oddaným fanouškem bratrů Marxů, podstrčila jsem jejich filmy i autorce scénáře Simoně Petřů. Text vznikl poměrně obtížně, protože vyžadoval podrobnou rešerši v Čechách nepříliš známého fenoménu. Tu ale znesnadňoval nekonečný příval anekdot, kterými o sobě Marxové zahltili svět. Rozpoznat objektivitu událostí bylo skoro nemožné, takže vznikla scénická skrumáž o odvrácené tváři humoru, mystifikace naznačující, jak to možná všechno bylo.

V Olomouci nyní zkoušíte hru Vyčištěno. S titulem přišel soubor, nebo Vy?

Jan Žůrek mne již dlouho zahlcoval texty dotýkající se „zmatení citu“, protože to je motto sezóny Divadla Na cucky. A překvapivě žádný ze současných textů, na kterém jsme trvali, neměl v sobě tolik odvahy, tolik osobní zaangażovanosti, jako právě hra Vyčištěno z roku 1998 a samotná Sarah Kaneová. V první chvíli jsem o ní nechtěla ani slyšet, vždy jsem se té ženy bála, jak jde věcem na dřev, nešetří samu sebe, přes mrtvolu jde k podstatě věci, odhaluje všudypřítomnou prázdnotu. Nechtěla jsem uvěřit, že její svět by ještě mohl být tím naším. Ale věci se bohužel nemění zase tak rychle.

Sarah Kane je představitelkou tzv. coolness dramatiky, která s otevřeností tematizuje společenská tabu a podává je jazykem ulice. Je to naturalistický, nepříjemný obraz doby. Je Vám tato poetika blízká?

Některé texty jsou mi nesmírně blízké. Inscenační tradice s nimi spojená už méně. Nevím, proč by se násilí a vulgarita měly znázorňovat agresivně a naturalistickou hereckou akcí. Tito dramatici vládnu slovem tak dovedně, že jej netřeba již dále ilustrovat. Kaneová je především subtilní bytostí s vytříbeným citem pro jazyk, pro dramatický dialog. Je to básnířka, ne rebelka toužící po provokaci.

Pracovala jste s hotovými herci i studenty herectví. Jak se Vám pracuje s do jisté míry amatérskými herci spolku Divadlo na cucky?

Abych pravdu řekla, trochu jsem se bála jejich kultivovanosti, neboť jsou to všechno lidé nesmírně znalí a inteligentní, takže mne mile překvapili schopností bezbřehé hravosti a nebyvalým temperamentem.

Inscenace Vyčištěno bude mít premiéru v rámci festivalu Divadelní Flora Olomouc, na který jste před dvěma lety přijela se studentskou inscenací Heda Gablerová. Na co se můžeme těšit tentokrát?

Na smutné putování za krásnem. Na pátrání po opravdovosti v hromadách pope-la. Na nelítostnou jevištní báseň.

Anna Petrželková (*1984) vystudovala režii na Vysoké škole múzických umění (VŠMU) v Bratislavě. Za svou krátkou kariéru pohostinsky režírovala na českých i slovenských scénách (*Heda Gablerová*, Malá scéna VŠMU; *Nora*, Štátne divadlo Košice; *Nebezpečné vztahy*, Malá scéna Zlín; *Svrbí*, A Studio Rubín; *MARX BROS.*, HaDivadlo. Je dcerou režiséra J. A. Pitínského, což ve své skromnosti zarputile tají. Inscenace *Vyčištěno* má premiéru 11. května v Divadle K3.

Tip | David Drábek: Ještěři Scénické čtení

Poslední ze série scénických čtení právě jubilující Tramtarie, jež pravidelně uvádí ve spolupráci s Moravským divadlem. Dramaturgická linie současných dramatiků příznačně Drábkovým „generačním muzikálem“ o třídních outsidersích a jedné cestě do pravěku, která volně navazuje na kultovní tragikomedii *Akvabely*. (mp)

18. a 19. 5. 2010 | Divadlo Tramtarie | 19:30